

ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

WYSŁANO Kancelaria Ogólna
2012 -04- 13
ilość załączników ..... opis .....

Białystok, dnia 13 kwietnia 2012 r.

DIS.VI.0003.2.2012

Pan
Jan Chojnowski
Radny
Województwa Podlaskiego

W odpowiedzi na zapytanie złożone podczas XVII Sesji Sejmiku Województwa Podlaskiego w dniu 26 marca 2012 r. w sprawie powiększenia Białowieskiego Parku Narodowego uprzejmie informuję i wyjaśniam, jak niżej.

Puszcza Białowieska to obiekt unikalny pod względem charakteru, naturalności i różnorodności ekosystemów oraz bogactwa kulturowego i historycznego w skali kraju i Europy.

Kalendarium ochrony Puszczy Białowieskiej rozpoczyna się już w średniowieczu, kiedy to król Władysław Jagiełło ograniczył możliwości wyrębu i polowań na terenie puszczy będącej jego własnością. Wzmiankę na ten temat umieścił Jan Długosz w swoich kronikach z roku 1409. Data ta została przyjęta jako symboliczny początek ochrony przyrody w Puszczy Białowieskiej.

W 1921 r. na terenie Puszczy Białowieskiej utworzono rezerwat na powierzchni ok. 5 tys. ha, który w 1932 r. przekształcono w Białowieski Park Narodowy. W 1977 r. BPN został uznany przez UNESCO za Światowy Rezerwat Biosfery, zaś w 1979 r. – za Obiekt Dziedzictwa Światowego. W lipcu 1996 r., dzięki staraniom środowisk naukowych i organizacji ekologicznych, Rada Ministrów powiększyła Białowieski Park Narodowy o 5400 ha. Rok później Rada Naukowa Białowieskiego Parku Narodowego wystąpiła do premiera Cimoszewicza wskazując na pilną potrzebę objęcia parkiem narodowym całej polskiej części Puszczy, aby zachować ostatnie fragmenty pierwotnego lasu nizinowego w Europie.

W 1998 r. Minister Środowiska ogłosił tzw. „Kontrakt dla Puszczy Białowieskiej”. Zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju przyświecającą polityce ekologicznej państwa Kontrakt zakładał powiększanie BPN na cały obszar polskiej części Puszczy Białowieskiej do końca 2000 roku i jednocześnie stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju społeczności lokalnych. W ramach Kontraktu BPN i samorządy gminne miały otrzymać w latach 1999 – 2000 z budżetu państwa 30 milionów złotych. Połowa tych środków trafiła do puszczańskich gmin, a pozostałe – do Białowieskiego Parku Narodowego. Dzięki temu wybudowano i zmodernizowano m.in. szkoły w Dubinach, Białowieży, Dubiczach Cerkiewnych, Czeremsze, w wielu miejscowościach wykonano kanalizacje, oczyszczalnie ścieków, modernizacje dróg, wybudowano niemal od podstaw zespół muzealno-biurowo-hotelowy Białowieskiego Parku Narodowego. W roku 2000 "Kontrakt" zakończył się spektakularną

manifestacją mieszkańców i leśników przeciwnych planom powiększenia BPN, co spowodowało wycofanie się Ministra Środowiska z obietnic objęcia całej Puszczy parkiem narodowym.

Okazją do podjęcia tematu powiększenia BPN stały się w 2009 r. obchody 600-lecia ochrony Puszczy Białowieskiej. Minister środowiska przedstawił swoją propozycję w formie „Białowieskiego Programu Rozwoju” mającego na celu jednocześnie rozwój cywilizacyjny, społeczny i ekonomiczny całego powiatu hajnowskiego wraz z powiększeniem BPN o min. 20 tys. ha. Realizowane w ramach Programu projekty otrzymałyby wsparcie finansowe Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w wysokości ponad 100 mln zł na inwestycje w ochronę środowiska, turystykę, edukację i ekoturystykę. Dodatkowo z funduszy unijnych, w ramach V osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko ponad 1,5 mln zł planowano przeznaczyć na tzw. „Platformę współpracy” na rzecz zrównoważonego rozwoju Puszczy Białowieskiej. Jej celem miała być pomoc w pozyskaniu pieniędzy na inicjatywy dla rozwoju regionu. Dodatkowo z pieniędzy „Platformy” planowano sfinansowanie szeregu szkoleń przygotowujących mieszkańców do rozpoczęcia działalności gospodarczej i świadczenia usług turystycznych.

Program miałby się przyczynić do wzrostu dochodów mieszkańców, tworzenia nowych miejsc pracy, wzrostu dochodów gmin od nowopowstałych inwestycji czy rozwoju rynku produktów lokalnych z marką Puszczy Białowieskiej. Białowieski Program Rozwoju zakładał też turystyczne udostępnienie poszerzonego Parku Narodowego poprzez budowę ścieżek dydaktycznych, nowych szlaków pieszych, rowerowych czy konnych.

Warunkiem wdrożenia Białowieskiego Programu Rozwoju miało być podpisanie przez samorządy wszystkich szczebli tzw. „Porozumienia na rzecz powiększenia obszaru Białowieskiego Parku Narodowego” regulującego zakres współpracy w ramach Programu oraz wyrażenie zgody przez rady gmin: Białowieża, Hajnówka i Narewka na poszerzenie Białowieskiego Parku Narodowego.

W związku z odmową radnych gminy Hajnówka i Narewka oraz brakiem decyzji radnych gminy Białowieża Minister Środowiska jesienią 2010 r. wstrzymał proces negocjacji w sprawie poszerzenia BPN, deklarując jednocześnie podjęcie starań o przeznaczenie przez NFOŚiGW środków na inwestycje służące ochronie środowiska w gminach: Narewka, Hajnówka i Białowieża.

W kwietniu 2011 r. podlascy parlamentarzyści: Robert Tyszkiewicz i Włodzimierz Cimoszewicz ogłosili inicjatywę pod nazwą *Program „Zrównoważony Rozwój Regionu Puszczy Białowieskiej”*, który miał służyć ochronie Puszczy Białowieskiej w najszerszym możliwym zakresie. Program zakładał trwałą przebudowę warunków gospodarczych i społecznych w tym regionie w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju. Poprzez rozwój cywilizacyjny oraz stworzenie racjonalnych zasad i warunków funkcjonowania w sferze przyrodniczej, gospodarczej i społecznej Program zakładał zapewnienie Puszczy Białowieskiej skutecznej ochrony i uzyskanie akceptacji dla tejże ochrony ze strony wszystkich partnerów, w tym środowisk ekologicznych i społeczności lokalnych.

Wg założeń Program miał być jednym z priorytetów unijnego programu Rozwój Polski Wschodniej w nowej perspektywie finansowej (lata 2014-2020). Beneficjentami programu

miało zostać 10 jednostek samorządu terytorialnego leżących w Regionie Puszczy Białowieskiej, przy czym w przypadku dotacji beneficjentem mogły zostać gminy: Białowieża, Narewka i Hajnówka (wiejska), zaś w przypadku pożyczek dodatkowo powiat hajnowski oraz gminy: Hajnówka (miejska), Narew, Czyże, Czeremcha, Dubicze Cerkiewne, Kleszczele.

Program przewidywał wsparcie w formie pożyczki (na łączną kwotę 5 mln zł) realizacji projektów inwestycyjnych z zakresu uregulowania gospodarki wodno-ściekowej z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi. W formie dotacji (na łączną kwotę 6 mln zł) realizowane miałyby być modernizacje gospodarstw domowych pod kątem ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na środowisko poprzez zakup i montaż przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kolektorów słonecznych do ogrzewania wody użytkowej. Środki zostały udostępnione przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zaś instytucjonalną obsługę projektu przejął Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku.

Ministerstwo Środowiska uznało, iż Program jest spójny z pracami resortu dotyczącymi powiększenia BPN, w związku z tym mogą być one realizowane równolegle. Dodatkowo Program uzyskał rekomendację Ministra Rozwoju Regionalnego.

W lipcu 2011 r. w siedzibie WFOŚiGW w Białymstoku podpisano cztery pierwsze umowy pożyczki na realizację zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w ramach programu: „Zrównoważony rozwój rejonu Puszczy Białowieskiej”.

Historia działań podejmowanych w celu powiększenia BPN wskazuje, jak trudnym tematem jest zapewnienie właściwej ochrony najcenniejszych fragmentów przyrody polskiej i jednoczesne zagwarantowanie właściwych warunków życia społeczności lokalnych.

Próby nakazowego wprowadzania ochrony przyrody bez wysłuchania racji ludzi mieszkających na tych terenach i eliminowanie samorządów lokalnych z procesów decyzyjnych, do czego zmierzają organizacje ekologiczne, poprzez *obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody* złożony w Sejmie w 2010 r., są krokiem w niewłaściwym kierunku.

W odpowiedzi na takie działania Samorząd Województwa Podlaskiego w formie stanowiska Sejmiku Województwa Podlaskiego z sierpnia 2010 r. wyraził swoje zaniepokojenie propozycją organizacji ekologicznych, aby do utworzenia lub poszerzenia parku narodowego nie była potrzebna zgoda samorządów. Obecny system prawny w Polsce zmusza do poszukiwania porozumienia, które jest najlepszą formą trwałego rozwiązywania konfliktów i zmiany nastawienia mieszkańców do konieczności ochrony najcenniejszych walorów przyrodniczych. Nie można się zgodzić, iż zaproponowana przez Obywatelski Komitet Inicjatywy Ustawodawczej zmiana uregulowań prawnych w zakresie tworzenia parków narodowych jest odzwierciedleniem głosów całego społeczeństwa. To samorząd lokalny jako reprezentant ogółu obywateli ze swego terenu, dobrze zna potrzeby swoich mieszkańców i chce, aby w realizacji zadań rządowych były one uwzględniane.

Stanowisko naszego samorządu podzielili również marszałkowie innych województw przyjmując na posiedzeniu Konwentu Marszałków Województw RP w dniu 14 października 2010 r. stanowisko w przedmiotowej sprawie.

Aktualnie trwa proces legislacyjny *obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody*. W dniu 13 marca 2012 r. w odbyło się wspólne posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej oraz Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Sejmu RP, na którym przeprowadzono wysłuchanie publiczne w sprawie powyższego *projektu ustawy*. Do udziału w wysłuchaniu publicznym dopuszczonych zostało 196 osób – przedstawiciele samorządów terytorialnych, organizacji pozarządowych oraz osoby fizyczne. Najliczniejszą grupę stanowili przedstawiciele gmin z województw: warmińsko-mazurskiego i podlaskiego, z którego szczególnie licznie reprezentowane były: Hajnówka, Białowieża i Narewka.

WICEMARZĄLEK

Walenty Korycki